

ادب و هنر

نگاهی به نمایشگاه ریحانه (نمایشگاه حجاب و عفاف)

الهام رضایی

اشاره:

فرهنگ حجاب و عفاف، عفاف پوشش اسلامی، حجاب برتر و در نهایت خوش حجابی؛ الفاظ و عناوینی هستند که این روزها سوژه اصلی همایش‌ها، کنگره‌ها و مباحث روز مسئولان و دست‌اندرکاران فرهنگی نظام است. گویی اهمیت این موضوعات به حدی است که علاوه بر سیاست‌گذاری پیرامون این قضیه، شاهد برپایی نمایشگاه‌هایی در این راستا می‌باشیم که ارائه الگوهای جدید و کاربردی با رعایت اصل تطابق با فرهنگ ملی بومی همراه با تنوع و زیبایی را به همراه می‌آورند. حال تا چه حد موفق عمل می‌کنند، باید بود و دید. اما میزبانی این مهم را این بار «نمایشگاه ریحانه‌ها» عهده‌دار بوده است که فرصتی دست داد تا سری به آن بزنیم.

غرفه ۳) عفاف از نگاه بزرگان و از قول دیگران

این غرفه شامل دو قسمت است:
قسمت اول شامل سخن بزرگان ایرانی در مورد عفاف و حجاب است.

قسمت دوم با عنوان از قول دیگران؛ سخن شخصیت‌هایی از سراسر جهان در مورد عفاف و پاکدامنی را مطرح کرده و فرادینی و فراملی بودن عفت در جهان را می‌رساند و نشانگر آن است که عفاف، حیا و پاکدامنی مورد تأیید همگان است؛ صرف‌نظر از ملیت، دین، شغل و ... (شامل ۱۶ تابلو)

غرفه ۴) حجاب و عفاف در شعر پارسی

این غرفه شامل سه بخش است:
بخش نخست، اشعار فردوسی که نمایانگر عفت زنان ایران باستان است.
بخش دوم، اشعاری که در آن به طور مستقیم یا ضمنی به موضوع عفاف و حجاب و مدح آن پرداخته است.

بخش آخر، اشعاری که با عنوان «محبوب همیشه در حجاب است»، شامل اشعار عرفانی شعرای بزرگ ایرانی است که همگی نمایانگر این واقعیت هستند که محبوب و معشوق همواره در پرده و حجاب است و امکان ندارد که محبوب در دسترس و بدون حجاب باشد و اصولاً آنچه محجوب است، محبوب است و محبوب همیشه محجوب است.

غرفه ۵) پوشش و عفاف در ادیان

از آنجا که در بررسی هر دین، به کتاب مقدس آن رجوع می‌شود، در این غرفه علاوه بر ارائه تصاویر تاریخی و معاصر پیروان آئین زرتشت، مسیح و یهود، از دستورات و مطالب کتب مقدس اوستا، انجیل و تورات جهت رعایت و حدود عفاف و حجاب نیز ارائه شده است. (شامل ۱۹ تابلو)

غرفه ۶) عفاف و حجاب در اسلام

عفاف و حجاب در اسلام شامل چند بخش است:
بخش اول شامل آیات قرآن کریم در مورد حجاب و عفاف در اسلام است. در این قسمت، از ابتدای خلقت آدم و حوا، موضوع عفاف و قرآن مورد بررسی قرار گرفته است و سپس تمامی آیاتی که در مورد ابعاد مختلف عفاف و حجاب آمده، ارائه شده است. نکته جالب اینجاست که در موضوع عفاف، هم زن مخاطب قرآن کریم قرار گرفته است و هم مرد.

در این نمایشگاه که از دو سال پشوانه پژوهشی برخوردار بوده و در نوع خود بی نظیر است، سعی شده تا نگاه پژوهشی جامع و کاملی (درون دینی و برون دینی) به «عفاف» و «حجاب» به عنوان دو مهم از دریای بیکران معارف کاربردی قرآن کریم شده باشد. این نمایشگاه دارای ۱۶ غرفه زیر می‌باشد:

غرفه ۱) تاریخچه پوشش در جهان

در این غرفه از تصاویر مستند از ۱۵۰۰ پیش از میلاد تا قرن ۲۱ استفاده شده است. همانطور که مشاهده می‌شود، انسان در طول تاریخ بدون این که قانونی مبنی بر اجبار حد و حدود پوشش وجود داشته باشد و یا حتی دین آن‌ها را مجبور به استفاده از یک نوع پوشش خاص کرده باشد، به طور فطری همواره از پوشش نسبتاً کاملی استفاده می‌کرده است. جالب توجه است که در طول این زمان متممادی، زنان پوشیده‌تر از مردان در جامعه ظاهر می‌شدند و هر چه طبقه اجتماعی زنان بالاتر بوده، از پوشش کامل‌تری استفاده می‌کردند؛ به طوری که مثلاً یک مدیر بیمارستان در آلمان از پوششی همانند چادر مشکی استفاده می‌کرده و یک زن کنیز از پوشیدگی کمتری برخوردار بوده است. همان طور که مشاهده می‌شود، متون تاریخی در کتب مختلف از جمله تاریخ لباس و تاریخ تمدن ویل دورانت، حاکی از عفت و حیا در رفتار زنان غربی و شرقی است. (شامل ۱۵ تابلو)

غرفه ۲) تاریخچه پوشش در ایران

متون و تصاویر موجود در مورد پوشش زن ایرانی و حتی مردان، حاکی از این حقیقت است که از دوره پیش از پارسیان، عفت در میان مردان (و خصوصاً) زنان ایرانی وجود داشته است. جالب توجه اینجاست که این مستندات حداقل مربوط به هزار سال پیش از ورود اسلام به ایران است. عفاف و حجاب آن‌قدر در تاریخ تمدن ایران جلوه دارد که ویل دورانت، مورخ معروف بیان می‌دارد تجلیات پوشش در میان زنان ایرانی چنان چشمگیر است که برخی تمدن‌نگاران و اندیشمندان، ایران را منبع اصلی ترویج حجاب معرفی کرده‌اند.

این بررسی به پوشش زنان ایرانی در دوره‌های ساسانیان، اشکانیان، ایلخانیان، صفویان، زندیان و قاجاریه نیز پرداخته است. (شامل ۱۰ تابلو)

در بخش احادیث و روایات نیز به روایاتی که در مورد ابعاد مختلف عفاف و حجاب است، به صورت موضوعی پرداخته شده است. در هر قسمت علاوه بر استفاده از احادیث، متناسب با موضوع، از فتاوی مراجع عظام تقلید نیز استفاده شده است. (شامل ۲۸ تابلو)

غرفه ۷) فقط همسر

بخش بعدی عفاف و حجاب در اسلام به این موضوع پرداخته است که با توجه به محدودیت‌های روابط زن و مرد در جامعه، زن کجا می‌تواند زیبایی‌ها و جاذبه‌های خود را ارائه دهد؟ در این جا با استفاده از احادیث ائمه معصومین (ع) به توصیه‌هایی که به شوهر و خصوصاً زن شده تا در خانه خود را برای یکدیگر بیاریند، اشاره شده است. همچنین از توصیه‌ها و سیره عملی بزرگان دینی کشورمان نیز مطالبی مورد اشاره قرار گرفته است.

غرفه ۸) خون‌نوشته

خون‌نوشته‌ها بخش دیگری از غرفه عفاف و حجاب در اسلام است که به سفارش‌ها و وصایای شهدای گرانقدر میهن اسلامی مان پیرامون عفاف و حجاب می‌پردازد. (شامل ۲۵ تابلو)

غرفه ۹) به قول بعضی‌ها

بخش آخر عفاف و حجاب در اسلام، شبهاتی که در مورد حجاب در جامعه مطرح است را بیان کرده و سعی شده ضمن رعایت اختصار، پاسخ کاملی به آن‌ها داده شود. در قسمت دیگری با عنوان از قول دیگران نیز به پاسخ این شبهات از قول دانشمندان دین و مشاهیر جهان پرداخته است. (شامل ۹ تابلو)

غرفه ۱۰) عفاف در حبس

در این غرفه، ماجرای غم‌انگیز کشف حجاب در ایران مورد بررسی قرار گرفته است. از نفوذ نامرئی استعمار در اجرای قانون کشف حجاب گرفته تا سلسله شیوه‌هایی که برای کم‌رنگ شدن و نهادینه کردن بی‌عفتی در ایران استفاده شد، اسناد تاریخی و تصاویر مستند ارائه شده است. در قسمت نهایی نیز تحلیل‌های امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری در مورد ماجرای کشف حجاب و به تعبیر رهبر فرزانه انقلاب «شروع تهاجم فرهنگی در ایران» ارائه شده است. (شامل ۲۹ تابلو)

غرفه ۱۱) هجوم خاموش

این غرفه به مسئله هجوم فرهنگی غرب و صهیونیسم بین‌الملل در نابود کردن عفاف در سراسر جهان پرداخته است. ابتدا به نقل

از پروتکل‌های دانشوران صهیونیسم که در واقع اساسنامه حرکت جهانی صهیونیسم است مطالبی ارائه شده است و سپس سیاست تولید سلیقه و مد در جهان مورد تحلیل قرار گرفته است. در پایان به سخنان و تحلیل‌های حکیمانانه رهبر فرزانه انقلاب در موضوع تهاجم فرهنگی غرب اشاره شده است. (شامل ۲۷ تابلو)

غرفه ۱۲) تجربه‌های علم

این غرفه به بررسی موضوع عفاف از نگاه علوم روان‌شناسی، فیزیولوژی و جامعه‌شناسی و نیز بررسی تفاوت‌های زن و مرد اختصاص دارد که نشانگر این واقعیت هست که علم نیز فواید عفت و مضرات بی‌عفتی را تجربه کرده است. (شامل ۶ تابلو)

غرفه ۱۳) از زبان آمار

در این غرفه با استفاده از آمارهای رسمی آمریکا و غرب در کتب منتشره در این زمینه، نشان داده شده که بی‌حجابی در غرب نه تنها عادی نشده، بلکه مشکلاتی را نیز به وجود آورده و در سطوح مختلف اجتماعی، زنان غربی دائماً احساس ناامنی می‌کنند. (شامل ۸ تابلو)

غرفه ۱۴) قرن ۲۱

این غرفه با ارائه مدل‌های پوشش مسلمانان در سایر کشورهای جهان، بر این نکته تأکید دارد که زنان مسلمان جهان با توجه به تمدن و فرهنگ کشور خود، هر یک از مدل و رنگ خاصی برای لباس استفاده می‌کنند و در عین حال حجاب اسلامی را رعایت می‌نمایند. همچنین این غرفه بازگو کننده این مطلب است که آنچه در اسلام به آن توصیه شده، رعایت حد حجاب است، نه تأکید بر رنگ یا مدل یا جنس خاص آن. (شامل ۸ تابلو)

غرفه ۱۵) حجاب آسان

این غرفه با عنوان «حجاب آسان» شامل معرفی مدل‌های جدید حجاب ایرانی است که ضمن رعایت حدود کامل پوشش اسلامی، استفاده از آن آسان تر خواهد بود.

غرفه ۱۶) به خاطر حجاب

امروز همه ما شاهد مقاومت و ایستادگی زنان مسلمان کشورهای غربی در برابر انواع محرومیت‌ها و ممنوعیت‌ها هستیم و این یعنی گشودن جبهه جدیدی علیه استکبار جهانی با محور پیام و دستور قرآن کریم مبنی بر لزوم عفاف و حجاب. این غرفه با استفاده از تصاویر و مستندات موجود، به این موضوع پرداخته است.

